

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„Obrtni Vestnik“
izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna štev. Din 2.—

Oficijelno glasilo „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru“ ter
slovenskih obrtnih društev v Sloveniji.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.
Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

Cene inseratom:
Din p
Pri 1 × objavi 1/1 str. 600.—
„ „ „ 1/2 „ 300.—
„ „ „ 1/4 „ 150.—
„ „ „ 1/8 „ 75.—
„ „ „ 1/16 „ 37.50

IX. letnik.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1926.

Štev. 18./19.

Zmaga naših organizacij.

Po dolgem volilnem boju med stanovskimi organizacijami in onimi, ki so hoteli Zbornico za trgovino, obrt in industrijo izrabiti v svoje politične namene, stopajo danes naše stanovske organizacije, naše zadruge, društva in zveze kot zmagovalke na plan.

Slovensko obrtništvo je pri zborničnih volitvah pokazalo, da je sito političnih bojov, dokazalo je, da ne veruje tistim, ki se tepejo zanj le takrat, ko rabijo v svoje namene njegove glasove, vsled česar je odločno glasovalo za stanovsko listo obrtniških organizacij.

Prvikrat po vojni je naše obrtništvo odločevalo o svojih stanovskih zadevah. Pri teh volitvah se je prvokrat pokazala moč organiziranega obrtništva, ki bo s to zmago še bolj rastla in mu prinesla še lepših in častnejših zmag.

Ta, v hudem volilnem metežu pridobljena zmaga, pa nas ne sme preslepiti! Videli smo, da je organizirano obrtništvo sila, ki je zmožna boja z močnimi političnimi nasprotniki. Zato pa bo naša prva naloga, da bomo naše organizacije okrepili tako, da bo v bodoče vsak boj proti organiziranemu obrtništvu nemogoč. In na tem velikem delu mora biti udeležena vsaka posamezna zadruga in obrtno društvo, da bomo imeli širom Slovenije močne in jake postojanke, ki bodo odbile vsak napad, pa najsi pride od katerekoli strani.

Zbornične volitve so zbrale obrtništvo v tabor, ki bo branil obrtniške interese in ki bo vedno silnejše razširjal svoj vpliv povsod tja, kjer so prizadeti obrtniški interesi.

Mnogo zadrug in obrtnih društev je uvidelo važnost obrtniškega pokreta in vse te so se združile v svojih stanovskih zvezah, ki so s svojimi organizacijami stopile prvokrat pri teh volitvah v volilni boj. Je pa še nekaj zadrug, ki stojijo izven zvez in vse te vabimo danes, ko slavijo naše organizacije častno zmago, da se priključijo svojim zvezam.

Naše organizacije, zlasti pa nadvse agilni, zavedni in požrtvovalni zaupniki so pokazali, da prav umevajo pomen tega volilnega boja, zavedali so se, da gre za obstoj in napredek organizacij. Njim gre zmaga in njihovo požrtvovalno delo je poplačano z najlepšim uspehom — da je obrtni odsek v rokah naših zadrug in društev!

Akcijskemu komiteju v Celju, Zvezi obrtnih zadrug v Celju, Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani, Splošni zvezi obrtnih zadrug v Mariboru, Zvezi gostilničarskih zadrug v Celju in Zvezi gostilničarskih zadrug v Ljubljani pa je v prijetno dolžnost, da izreka vsem svojim organizacijam, vsem gg. zaupnikom in vsakemu, ki je pripomogel do tako častne zmage in glasoval za stanovsko listo najlepšo zahvalo z željo, da jih ta uspeh bodri pri bodočem težavnem organizatoričnem delu.

Od 16 članov v obrtnem odseku je naša kandidatna lista dobila 11 članov, in sicer v prvih treh kategorijah.

Izvoljeni so:

I. kategorija:

Člani:

Engelbert Franchetti, brivski mojster in načelnik Zveze obrtnih zadrug, Ljubljana;

Vahtar Miha, knjigovez, podnačelnik Splošne zveze obrtnih zadrug in predsednik Slovenskega obrtnega društva, Maribor;

Bizjak Ivan, lastnik modnega ateljeja in predsednik Zveze obrtnih društev, Celje.

Namestniki:

Kersnič Ivan, krojaški mojster in načelnik Zadruga krojačev, Ljubljana;

Spes Fran ml., zidarski mojster in načelnik Strokovne zidarske zadruge, Maribor;

Holy Josip, brivski mojster in predsednik Obrtnega društva, Brežice;

Dolžan Fran, kleparski mojster in odbornik Občeslovenskega obrtnega društva, Celje.

II. kategorija:

Člani:

Žurman Ivan, pekovski mojster in podnačelnik Obrtne zadruge, Slovenska Bistrica;

Kavčič Fran, gostilničar in načelnik Zveze gostilničarskih zadrug, Ljubljana;

Horvat Janko, slikar in predsednik Obrtnega društva, Ljutomer;

Ogrič Filip, zobotehnik in predsednik Obrtnega društva, Novo mesto.

Namestniki:

Turk Josip, gostilničar, Murska Sobota;

Rozman Ivan, čevljarski mojster, Ljubljana;

Rozman Alojzij, gostilničar in načelnik Gostilničarske zadruge, Prevalje;

Kuhar Rudolf, mizarski mojster in načelnik Obrtne zadruge, Mokronog.

III. kategorija:

Člani:

Ambrožič Josip, izdelovalec gredež, Ljubno na Gorenjskem;

Kolšek Martin, čevljarški mojster in odbornik Zveze obrtnih društev za Slovenijo, Celje;

Bernik Ivan, mizarski mojster in načelnik Mizarske zadruge, Ljubljana;

Berlič Josip, gostilničar in načelnik gostilničarske zadruge, Ptuj.

Namestniki:

Turšič Leopold, slikarski mojster, Cerknica;

Hamelina Karel, dimnikarski mojster, Slovenj-gradec;

Anžič Franc, mesarski mojster, Ljubljana;

Čoh Stjepan, gostilničar in načelnik Gostilničarske zadruge, Rogaška Slatina.

Z jako lepim uspehom so si priborili tudi trgovski gremiji svoje zastopstvo v zbornici tako, da je z mandati Zveze industrijev zbornica z veliko večino v rokah stanovskih organizacij.

Izvoljena sta v zbornico tudi naša obrtniška prvo-boritelja g. Jakob Zadravec iz Središča in g. Ivan Rebek iz Celja.

Naš prvi uspeh pri samostojnem nastopu pri volitvah pa proslavimo s tem, da bomo še bolj okrepili naše zadruge in ojačili naša društva, da dosežemo svoj cilj — uveljavljanje obrtniškega stanu!

Za akcijski komité:

Ivan Rebek s. r.

Za Zvezo obrtnih zadrug v Ljubljani:

Engelbert Franchetti s. r.

Za Splošno zvezo obrtnih zadrug v Mariboru:

Fran Bureš s. r.

Za Zvezo obrtnih društev v Celju:

Ivan Bizjak s. r.

Za Zvezo gostilničarskih zadrug v Ljubljani:

Fran Kavčič s. r.

Za Zvezo gostilničarskih zadrug v Celju:

Drago Bernardi s. r.

† Karel Iglič.

Duh njegov ostavlja je telo,
a med nami vedno živel bo.

Prerano, star komaj 39 let, se je moral posloviti za vedno od svojih dragih, od tovarišev, od mnogih znancev in prijateljev in od združnega dela, katerega mu je posvetil kot načelnik vso skrb. Koliko lepih načrtov za zadrugo, za obrtnišvo sploh je leglo neizpolnjenih z njim v hladni grob. Oj, usoda, kako si neizprosna, da pobiraš naše najboljše može!

Dolgotrajna potuhnjena bolezen je tako dolgo glo-dala ob korenini njegovega življenja, da ji je podlegel v najlepši dobi življenja, ko ga bodo silno pogrešali njegovi rodni, pa tudi mi, ki smo ga poznali kot de-lavnega, iskrenega in značajnega sodelavca in zve-stega prijatelja.

Rojen je bil 1887. leta na Vrhnikih, kjer se je po končani ljudski šoli učil pri svojem očetu in pridni materi krojaške obrti. Spretnosti, ki si jih je pridobil doma, je potem bogato pomnožil pri priznanih mojstrih doma in na tujem. Po dokončani krojni šoli si je ustanovil lastno delavnico in izvrševal samostojno obrt tu pri nas v Dolnjem Logatcu od leta 1921. dalje. S svojo spretnostjo in znanjem si je kmalu priboril svojo eksistenco. Vse svoje proste ure pa je posvetil obrtnemu gibanju, zato je bil tudi v letu 1924. izvoljen načelnikom obrtne zadruge za sodni okraj Logatec. Kot načelnik se je z vso vnemo lotil dela, ki ga je čakalo. Uredil je najprej gospodarsko stran zadruge, ki je bila precej žalostna. Premišljeval je tudi dolgo časa, kako bi se obrtnikovim svojcem v primeru nesreče najizdatneje pomagalo. Nekega dne pa je prišel k sebi s predlogom o «Obrtniški Samopomoči». Od-bor si je njegovo mnenje osvojil in pozval Zvezo obrtnih zadrug v Ljubljani, naj o tem premišluje in razpravlja. Danes je obrtniška «Samopomoč» znana po vsej Sloveniji. Kdo pa bi si bil takrat mislil, da bo njegova rodbina četrta, katera bo rabila dobroto «Samopomoči»!

Pred enim mesecem je odšel od nas, da si poišče zdravja ob morju na solnčni Reki, katerega mu ni mogel dati naš planinski zrak. Mesto zdravja je našel tam večni mir in pokoj.

Bodi mu pod tujo oblastjo naša zemljica lahka!

Splošne dolžnosti davkopla-čevalcev v IV. četrletju 1926.

(Opozoritev Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

I. Stanovanjski izkazi.

Do dne 30. novembra t. l. morajo vsi posestniki hiš ljubljanske in mariborske oblasti vložiti sami ali po svojih namestnikih pri pristojnih davčnih oblastvih hišne in stanovanjske izkaze, če so hiše oddane v najem, za v najem neoddana poslopja pa zaznamek prebivalcev takih po-slopij.

Tiskovine se dobivajo brezplačno pri vseh davčnih oblastvih in davčnih uradih.

II. Davek na poslovni promet.

Davčni zavezanci, ki so dolžni voditi za davek na po-slovni promet knjigo opravljenega prometa, so dolžni odpremiti davek za III. četrletje 1926. do 30. oktobra 1926. in hkratu predložiti prijavo.

Zamudniki se še posebej opozore na svojo dolžnost ali s posebnim pozivom ali z javnim razglasom ter z zapretilom uradne ocene in rednostnih glob.

Kdor vloži nepravilno prijavo, izgubi pravico pritožbe.

III. Davek na zaslužek telesnih delavcev.

Delodajalci, ki odpremljajo pobrane zneske z mesečnimi sezname, so dolžni odpremiti pobrane zneske in predložiti sezname do 14. vsakega meseca, delodajalci, ki odpremljajo pobrane zneske s četrletnimi izkazi, pa tekom 14 dni po preteku vsakega četrletja, to je do 14. oktobra 1926.

IV. Razgrnitev predpisnih izkazov in prizivni roki.

O davkih, ki so jih davčna oblastva odmerila v III. četrletju 1926., so predpisni izkazi razgrnjeni prvih 15 dni meseca oktobra t. l., kolikor davčni zavezanci niso bili na

razgrnitev izven tega roka posebej opozorjeni z javnim razglasom ali s posebnim obvestilom.

Prizivni rok pričenja s 16. dnem po razgrnitvi in traja 15 dni.

V. Dospelost direktnih davkov.

Dne 1. novembra 1926. dospo v plačilo vsi direktni davki za IV. četrtletje 1926. Davčni uradi so upravičeni, da jih prisilno izterjajo, ako niso plačani v 14 dneh po dospelosti. Zaračunati smejo poleg 8 % zamudnih obresti še za opomin 1 p od vsakega dinarja dolžne državne davštine.

VI. Dopolnilna prenosna taksa.

Od dopolnilne prenosne takse v letnem znesku nad 500 Din je plačati tretji obrok od 1. do vštete dne 15. oktobra 1926.

Kdor ne položi predpisane vsote v določenem roku, plača poleg redne takse 8 % obresti in kot kazen še dvakratni znesek nepoložene takse.

Temeljni pojmi elektrotehnike.

(Pripoveduje strokovnemu vajeništvu njihov mojster.)

(Nadaljevanje.)

To število kaže le končni efekt konkurenčne delavnosti tokov. Spoznavamo pa dvoje vrst trofaznih sklepov: sklep v zvezdo in sklep v trikot. Razmere v teh dveh sklepih hočemo v eni poznejših razprav raziskovati. Za pogon motorjev (poleg drugih aparatov je to najaktualnejše poglavje) se glasi formula za efekt, ki ga motor more oddati:

$$\frac{1.73 \text{ volt} \times \text{ampere} \times \cos \varphi \times \eta}{736} = \text{konjskih sil.}$$

Primer 1.)

Pred seboj imamo motor za vrtilni tok. Na deščici stoji: 380 V 7.5 Amp. $\cos \varphi$ 0.85 in v ceniku vidimo, da ima 82 % učinka in 1430 obratov. Ta motor more tedaj trajno oddajati

$$\frac{389 \times 7.5 \times 1.73 \times 0.85 \times 0.82}{736} = 4.66 \text{ mehaničnih}$$

konjskih sil pri 1430 obratih na minuto. Za svoj pogon potrebuje iz omrežja:

$$380 \times 7.5 \times 1.73 \times \cos \varphi = 4190 \text{ wattov in izrabi } 4182 \times 0.82 = 3430 \text{ wattov. } 4190 \text{ wattov predstavlja } 5.6 \text{ električnih konjskih sil.}$$

Iz tega primera vidimo, kolikega pomena je visok učinkovni faktor. Le vzemimo, da se pri motorju naprave, ki kompenzirajo (izenačijo) učinkovni faktor, da tok ne zaostaja za napetostjo, tedaj, da je $\cos \varphi$ enako 1, dobimo 4930 wattov ali 6.6 konjskih sil in 5.4 mehanično prenešenih konjskih sil.

Ta zavest nas torej prepriča, da pomeni produkt volt krat amper pri izmeničnem toku le dozdevni učinek, medtem ko je ta produkt pri istosmernem toku že pravi učinek dela. Pravi učinek v wattih dobimo pri izmeničnem toku šele, ko pomnožimo dozdevni učinek s $\cos \varphi$, ki je kot rečeno vedno manjši kot 1. Enostavno sledi iz tega, da lahko izračunamo $\cos \varphi$, ako odberemo na instrumentu na sklepalni deski množino voltov, tedaj napon in množino amperov na amperometru, dalje množino wattov na wattmetru ter napravimo kvocijent. Cosinus kota φ je tedaj = voltampere/watt.

Električna konjska sila je teoretično 736 wattov. Ako dovajamo elektromotorju 736 wattov — pri

istosmernem toku volt amper in pri izmeničnem toku volt $\times$ amper $\times \cos \varphi$, oba produkta enako 736 —, ta motor ne bo proizvajal ene mehanične konjske sile, ki jo merimo s 75 kg na sekundo. Motor oddaja manj; za koliko manj, nam pa pove stopnja učinkovitosti, katero zaznamujemo zopet z grško črko η (eta), nemško se zove »Wirkungsgrad«. Ta stopnja je zelo različna pri različnih motorjih in aparatih, katere porabljamo v električnem obratu. Pri malih motorjih je do 80 %, 75 % in še nižje, pri večjih in velikih 85 % do 93 % in več.

Pri 85 % moramo motorju dovajati $736 \times \frac{100}{85} = 866$; pri 90 % na ta način 818 wattov. Oglejmo si danes motor, ki se ponajveč rabi, namreč trofazni ali vrtilnotočni motor. Nekaj pripomb k razjasnitvi trofaznega toka. Trofazni tok obstoji iz treh izmeničnih tokov, ki imajo isto perijodo, isto jakost, ali časovno so vsled konstrukcije stroja za tretjino faze drug za drugim prerinjeni. Ena perijoda ali v elektrotehničnem govoru en električni krog je kot trigonometrični krog isto 360 trigonometričnih stopinj; tretjina znaša tedaj 120 stopinj, kar zaznamujemo s $\frac{2}{3}$. Ta sistem je dobil ime vrtilnega toka, ker se toki vrtijo v krogu in hitijo drug za drugim s časovno razliko po eno tretjino perijode. Ta lastnost poseduje velike tehnične efekte in prednosti. Poleg vsega je delo toka povišano, primerjal bi med seboj se drveče posamezne izmenične struje s konkurenčnim podjetjem tako, da na zunaj dobimo neki spoj teh treh konkurentov, ki ga izražamo s faktorjem $3 = 1.73$.

Za eno kilowattno uro mora mizar rezati eno in en četrt ure s traknato pilko (žago) 30 cm debel les, dalje porabimo v 20 minutah eno kilowattno uro pri rezanju drv s 40 cm pilko v premeru. Pri rezanju drv se navadno ne pomisli, da se motor ne sme preobtežiti tako, da se skrči njegova hitrost preko mere. Motor ne sme pri tem poslu zgubiti več nego 10 % svoje hitrosti, ki je kot normalna zaznamovana. Šivilja lahko goni šivalni stroj nepretrgoma pet ur za eno kilowattno uro. Našteti se dá še obilica obratov ter označiti potrošeno silo.

Ker se električna energija vedno bolj udomačuje, je glavno, da se naš strokovni naraščaj dvigne, da ni slepo priučeno orodje kot kovaču kladivo, mizarju oblič, krojaču šivanka, temveč, da se takoj pri vstopu v stroko začne zanimati za spoznanje teoretičnih in praktičnih resnic. V to svrhu je naša strokovna zadruga, dasiravno mlada in ne preveč s sredstvi obdarovana, mnogo storila ter si bo nadalje prizadevala, da vzgoji svoje mlajše in najmlajše v poštene, misleče in naobražene sodelavce in bodoče mojstre. (Konec prihi.)

Obrtniška „Samopomoč“.

Z današnjim dnem smo dosegli šesti smrti primer. Za tri smrtne primere smo že vsem članom »Samopomoči« razposlali položnice čekovnega urada, zaznamovane z rimsko številko I, II in III, in je že večina članov svoje prispevke poravnala, nekaj jih bô pa treba opominjati. Za opomin se bo zahtevala povrnitev stroškov, kar posameznikom gotovo ne bô ljubo in se bô nad upravo jezili. Vsem članom tem potom sporočamo, da uprava ne more trpeti nikakih izrednih stroškov za nepotrebno korespondenco itd. ter mora posebno prvo leto radi nabave raznovrstnih tiskovin, ki so drage, zelo štediti.

V zadnjih štirih tednih so umrli trije člani, in sicer: gosp. Karol Iglič, načelnik zadruga rokodolcev v Dolnjem Logatcu, na operaciji; gospod Janez Novak, čevljar na Javorniku, ki se je smrtno ponesrečil v gorah, in gospa Marjeta Janša na Dovjem, ki jo je zadela kap. Torej vsi trije ne od starosti ali dolgotrajne bolezni, pač pa vsi popolnoma nepričakovano. Vseh šest smrtnih primerov je »Samopomoč« po predložitvi smrtnega lista in vrnitvi sprejemnega lista takoj izplačala, in sicer v skupnem znesku 21.307 dinarjev. Načelstvo »Samopomoči« bo radi tega poslalo te dni na vse člane novo položnico čekovnega urada, zaznamovano s tekočo številko IV, V in VI za vse tri smrtne primere skupaj v znesku po 15 dinarjev in prosi, da mu z obratno pošto nakažete zgoraj imenovane prispevke, da ne bo načelstvo pri eventualnem sedmem primeru prišlo v zadrego. Člane, ki kljub enkratnemu opominu navedenih prispevkov ne bodo poravnali, bo moralo načelstvo na podlagi predpisov pravil brez nadaljnega izključiti, s čimer izgube ti člani vsako pravico do »Samopomoči«.

Končno prosi načelstvo vse člane, da na položnicah ne popravljajo naših znakov in jih pusté, kakršni so, ker nam s popravljanjem pokvarijo vsak pregled.

ZAHVALA.

Svojei se zahvalujemo p. n. Obrtniški »Samopomoči« Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani, ki nam je ob smrti g. Franca Lovkova, urarja v Cerknici pri Rakeku, po predložitvi mrtvaškega lista izplačala pogrebno v znesku Din 3170— (beri: tri tisoč stosedemdeset dinarjev).

V Cerknici, dne 16. avgusta 1926.

Družina Lovko.

ZAHVALA.

Podpisani izrekam vodstvu obrtniške »Samopomoči« Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani najsrčnejšo zahvalo za točno izplačilo posmrtnine umrlega člana gosp. Feliksa Deisingerja, dimnikarja v Kamniku.

Srečko Deisinger,
dimnikar.

Dobave.

Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije, dobave in prodaje:

Pri direkciji državnih železnic v Ljubljani dne 13. oktobra ofertalna licitacija glede dobave 40 kom. štedilnikov.

Pri direkciji državnih železnic v Ljubljani dne 16. oktobra ofertalna licitacija glede dobave raznega materiala (žaklješina, snažilna pasta, sveče, krtače, stenj in čopiči).

Pri direkciji pomorskega saobračaja v Splitu dne 20. oktobra ofertalna licitacija glede dobave raznega materiala (razne barve, čopiči, krtače itd.).

Iz organizacij.

Navodila članom Pokrajinske zadruga kleparskih, inštalaterskih in kotlarskih mojstrov v Ljubljani. Podpisana zadruga daje s pričujočo okrožnico navodila in smernice članom, obenem pa tudi obvešča o svojem poslovanju. 1.) Zadruga Vas ponovno opozarja, da izstavite za vsakega vajenca, ki ga sprejmete v uk, po 3 učne pogodbe in jih vpošljete zadrugi v potrditev. Ljubljanski člani napravijo lahko to neposredno pri zadrugi, zunanji pa potomi za-

družnega zaupnika za njihov srez. V slučaju, da bi svojih vajencev ne priglasili, jih zadruga koncem učne dobe ne more oprostiti. Učna doba za vajence kleparskih, inštalaterskih in kotlarskih obrtov znaša brez izjeme štiri leta. 2.) Vajenec, ki je dokončal redno učno dobo in ki naj napravi preizkušnjo, mora vložiti na zadrugo naslovljeno, nekolkovano prošnjo, v kateri naj navede svoje ime in priimek, ime učnega mojstra, učno dobo, ki jo je prestal in naj priloži prošnji učno pogodbo in spričevalo obrtno-nadaljevalne šole vsaj 14 dni pred oprostitvijo. Zadruga pozove nato vajenca, kakšno preizkuševalno delo mora izgotoviti. Preizkušnja za vse vajence se vrši za sedaj samo v Ljubljani. 3.) Pomočnika, ki vstopi v službo ali pa izstopi iz nje, se istotako javi zadrugi, oziroma zadruginemu zaupniku. Ta prijava in odjava mora vsebovati ime pomočnika, rojstno leto, domovinsko občino, dalje ime delodajalca ter dan vstopa ali izstopa. 4.) Vajeniške preizkušnje se vrše zadnji petek vsakega tretjega meseca v letu, torej marca, junija, septembra in decembra ob 17. uri popoldne. 5.) Redne odboroze seje se vrše istotako vsak zadnji petek v mesecu ob 18. uri. 6.) Vpisovanje vajencev, preizkušnje in odboroze seje se vrše v zadrugini pisarni; ako pade na dotični dan praznika, se vrši uradovanje en dan popreje. Istotako se vrše sestanki vseh članov vsak zadnji petek od 18. do 19. ure. 7.) Zadrugne pristojbine so: a) inkorporacijska pristojbina 250 Din, b) zadrugna letna doklada 70 Din, c) vpisnina vajenca 10 Din, d) oprodnina vajenca 25 Din. 8.) Zadrugini zaupniki za posamezne sreze so: za srez Logatec g. Žust Matej, Dolnji Logatec, Blekova vas; za srez Radovljica g. Lebar Leopold, Bled, Grad 108; za srez Kamnik g. Belec Lovro, Kamnik; za srez Kočevje g. Gorše Franc, Ribnica; za srez Črnomelj g. Papež Jakob, Črnomelj; za srez Novo mesto g. Kmet Ferdinand, Stari trg pri Trebnjem; za srez Krško g. Mesesnel Gašper, Krško; za srez Litija g. Kajtna Martin, Litija; za srez Laško g. Franc Rozin-Tomše, Trbovlje; za srez Kranj g. Pajer Ciril, Kranj. Zunanji gospodje člani naj se obračajo v gornjih zadevah na gospode zaupnike. — Za pokrajinsko zadrugo t. j. načelnik: Alojzij Smerk o l s r.

Kritje leseno-cementnih streh in barvanje strešne pločevine. Vse cenjene lastnike hiš in stavbeniko opozarja podpisana zadruga, da je kritje leseno-cementnih streh najcenejše, če to izvrši kleparski mojster. Kritje te vrste streh je proglašeno kot prosti obrt, vendar je klepar edini obrtnik, ki to delo sam izvrši, medtem ko morajo vsi drugi obrtniki še s kleparjem delati. Jasno je, da se s tem delo podraži. — Obenem opozarjamo tudi, da je barvanje žlebov in drugih strešnih pločevin najbolj ekonomično, ako to izvrši klepar, kajti on to pločevino tudi strokovnjaško pregleda in eventualno popravi, če je potreba. — Pokrajinska zadruga kleparskih, inštalaterskih in kotlarskih mojstrov v Ljubljani, t. j. načelnik: A l S m e r k o l.

Strokovna zadruga čevljarjev v Zagorju ob Savi naznanja, da se bo vršila pomagalska preizkušnja v nedeljo 28. novembra t. l. na osnovni šoli v Zagorju. Prošnje za prepustitev k preizkušnji je vlagati do 1. novembra t. l. pri zadruginem načelstvu v Zagorju. Prošnji je treba priložiti učno izpričevalo, krstni in domovinski list ter izpričevalo obrtno-nadaljevalne šole ali pa odpustnico osnovne šole. — Načelstvo.

Razno.

Vsem cenjenim naročnikom! Ker je 17. številka dne 1. septembra izšla v jako veliki nakladi, je številka 15. septembra odpadla in je današnja številka radi tega 18. in 19. Cenjeni naročniki naj nam to oprostite, ker številka 15. sep-

fembra tudi iz tehničnih ozirov ni mogla iziti. — Uredništvo.

Veljavnost združnih pristojbin. Kakor vsaka organizacija, tako potrebuje tudi zadruga pri svojem delovanju denarna sredstva. Ta denarna sredstva, s katerimi razpolaga zadruga, se stekajo iz pristojbin, ki jih plačujejo združni člani in pripadniki zadruge, to so vajenci in pomočniki. Glavni denarni viri, s katerimi more prosto razpolagati zadruga, so sprejemnina, vpisnina in združna doklada. Od sprejemnin (inkorporacijskih pristojbin) pa mora zadruga naložiti plodonosno 25 odstotkov in jih ne sme uporabiti za upravne izdatke, istotako mora od vseh vajeniških pristojbin (vpisnine in oprosnine) naložiti 50 odstotkov v vajeniški fond, ki se sme rabiti izključno v vajeniške namene. Višina pristojbin se more izpremeniti le na združnem obnem zboru. Le s sklepom obnega zbora se morejo pristojbine zvišati ali pa znižati. Če občni zbor sklene kako izpremembo, bodisi inkorporacijske pristojbine, bodisi vpisnine ali oprosnine, mora to izpremembo v petih izvodih predložiti pristojnemu sreskemu poglavarstvu in prositi za odobritev. Preden obrtna oblast izpremenjenih pristojbin ne potrdi, jih zadruga ne sme pobirati v na obnem zboru sklenjeni višini. Na obnem zboru izpremenjeno inkorporacijsko pristojbino, vpisnino in oprosnino sme zadruga zahtevati od članov in združnih pripadnikov šele tedaj, ko je izpremembo odobrilo obrtno oblastvo in je združno načelstvo bilo od obrtne oblasti o odobritvi obveščeno. N. pr. zadruga je imela doslej inkorporacijsko pristojbino 50 Din. Na obnem zboru jo je povišala na 100 Din. Zadruga pa inkorporacijske pristojbine po 100 Din ne sme pobirati prej, preden za to ni dobila odobritve od obrtne oblasti, marveč mora do odobritve pobirati še vedno le po 50 Din. Nova pristojbina stopi v veljavo torej šele potem, ko jo je obrtna oblast odobrila.

Prošnje za izdajo uverenj, potrebnih za oprostitev carine. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani opozarja ponovno interesente, ki vlagajo prošnje na ministrstvo trgovine in industrije v Beogradu za izdajo uverenj v svrhu oprostitve uvozne carine, da morajo priložiti prošnji poleg originalne fakture tudi prepis in prevod fakture ter da mora uvoznik na originalu fakture potrditi s svojoročnim podpisom, da je faktura originalna. Nadalje opozarja zbornica tudi na to, da morajo biti vse priloge kolkovane s kolkom po 2 Din. Prošnjo samo je kolkovati s 5 Din in priložiti za rešitev kolek za 20 Din. Interesenti naj v lastnem interesu gornja navodila točno vpoštevajo.

«Knjigovodstvo za oblačilne obrte.» Pod tem naslovom je izšla te dni nova knjiga, katero je založila Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Knjigo je s posebnim ozirom na potrebe čevljarstva, dežnikarstva, klobučarstva, krojaštva, krznarstva in rokavičarstva spisal

priznani strokovnjak profesor Henrik Podkrajšek. V knjigi je knjigovodstvo, katero rabi oblačilna stroka, ki hoče napredovati, jako pregledno sestavljena. Knjiga obravnava uvodoma glavne pojme knjigovodstva, v specialnem delu pa knjige obrtnega knjigovodstva. Preko polovice knjige pa obsegajo zgledi in naloge za mali obrt. Namenjena ni torej samo za učence obrtnih nadaljevalnih šol, ampak tudi za samostojne obrtnike, ki hočejo imeti pregledno zbrane podatke o knjigovodstvu svoje stroke. S pridom pa bo knjiga služila tudi učiteljem na obrtnih nadaljevalnih šolah, ker jim bo izdatno olajšala pouk. Knjiga se naroča naravnost pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani ter stane 32 Din.

Statistika o davčnih eksekucijah. Delegacija ministrstva financ v Ljubljani je v «Uradnem listu» št. 65 z dne 17. julija t. l. objavila izkaz o eksekucijah, ki so se zaradi neplačanih zaostankov na direktnih davkih v Sloveniji izvršile v II. četrtletju letošnjega leta. Statistika izkazuje, da se je razposlalo 111.746 opozoritvenih položnic. Opozorilo, da se bo uvedlo eksekucijsko postopanje, se je poslalo 31.086. Rubež na nepremičnine se je izvedla v 6257 primerih v skupni vsoti 12.912.601,61 Din. Prodaja premičnin pa se je izvršila v 41 primerih v skupni vsoti 226.790,26 Din. Na nepremičnine se je izvršila vknjižba zastavne pravice v 112 primerih v vknjiženo vsoto 1.368.516,69 Din. Dražbe (prisilne prodaje) so se izvršile v 104 primerih za 646.907,21 Din zaostalih davkov. Vse te dražbe pa so se uvedle na predlog privatnih upnikov in je erar samo pristopil k dražbenemu postopanju; na predlog erarja samega se ni izvršila nobena dražba. Rubeži je bilo največ v območju davčnega oblastva v Celju in v Mariboru, prodaj v Ljubljani (okolica) in Ljutomeru, vknjižb zastavne pravice v Radovljici, Litiji, Ljubljani (okolici) in Mariboru; dražb pa v Mariboru in Celju.

Neredno plačevanje obrokov posojila pri Narodni banki. Od neke strani smo čuli pritožbo, da obrtniki, ki imajo pri Narodni banki posojilo 5000 Din, jako neredno vračajo posojilo v predpisanih obrokih. Dogajajo se primeri, da mora banka dolžnike opominjati na plačilo in da je le majhno število onih, ki poravnajo obrok točno onega dne, ko je menica zapadla. — S kakšno težavo smo dobili kredite tudi za malega obrtnika pri Narodni banki! In če se odplačilo posojila vrši sedaj tako neredno, kot navajajo pritožbe, potem smo v nevarnosti, da tudi te tako težko pridobljene kredite izgubimo. Vpliva pa to tudi jako slabo na ugled obrtništva, ker se potem res lahko reče, da je obrtnik netočen v delu, pa tudi v plačilu. — Posojilo pri Narodni banki je menično posojilo. Obrok je treba zaradi tega poravnati vsaj tisti dan, ko menica zapade. Če se to ne zgodi, bi banka menico lahko protestirala, kar je pa zvezano z neprijetnostmi in stroški. — Borimo se, da bi banka zvišala kredit posameznemu obrtniku od 5000 na 10.000 Din, česar pa banka pri nerednem odplačevanju obrokov gotovo ne bo storila. Zaradi tega

Pristnost in jakost Vam jamči naša

„Kolinska cikorija“

ki daje kavi izdatnost, lepo barvo in je izdelek domačega delavca ter zasluži, da se uporablja v vsaki rodbini!

opozarjamo vse one obrtnike, ki imajo pri Narodni banki posojilo, da obroke redno in točno vsaj onega dne, ko menica zapade, poravnajo.

Zvišanje mezdnih razredov v splošnem zavarovanju. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani nam je poslal v objavo naslednji razglas: V delojemalskih vrstah se je ponovno poudarila potreba, da se mezdni razredi v splošnem zavarovanju preurede, da ne bo gospodarsko občutne in bistvene razlike med dejanskim zaslužkom in zavarovalno mezdo in podporo. Občutnejša razlika se je pokazala posebno v najvišjem mezdni razredu, kjer so se odmerjale dajatve in seveda tudi prispevki po najvišji zavarovani mezdi, ki je znašala doslej 40 Din dnevno. Vsled tega je nujno narasla razlika med dejanskim zaslužkom in nakazanimi dajatvami. Zato je ravnateljstvo osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu predlagalo ministru za socialno politiko, da se najvišja zavarovana mezda poviša in vsaj deloma prilagodi dejanskim razmeram. Minister za socialno politiko je z naredbom št. 380 od 9. aprila 1926., razglašeno v Uradnem listu ljubljanske in mariborske oblasti 18. maja 1926., zvišal najvišjo zavarovano mezdo od 40 Din na 48 Din na ta način, da bodo odslej uvrščeni v XVII. mezdni razred le oni delojemalci, ki prejema dnevne mezde nad 40 Din in največ 48 Din, v novi XVIII. mezdni razred pa oni, ki zaslužijo več kot 48 Din dnevno, in sicer znaša zavarovana mezda za ta razred 48 Din. Za delojemalce, spadajoče v novi XVIII. mezdni razred znaša dnevni prispevek: za primer bolezni Din 2.88 (1.44 za delojemalca), za Delavsko zbornico Din 0.24 (0.24 za delojemalca), za borzo dela Din 0.14 (0.7 za delojemalca). — Denarne dajatve po XVIII. mezdni razredu pa znašajo: dnevna hranarina 32 Din, dnevna porodnina 36 Din, dečja oprema 672 Din, pogrebina 1440 Din. — Naredba o ustanovitvi novega meznega razreda je stopila s 1. julijem t. l. v veljavo. Ker se bodo torej od tega dneva dalje predpisovali prispevki tudi po tem mezdni razredu, obenem pa odmerjale tudi dajatve, je v interesu prizadetih zavarovancev, da skrbje za pravočasno, pravilno prijavo dejanskega zaslužka. Na gornje se pravočasno opozarjajo vsi zavarovanci, ki spadajo po očitani naredbi v XVIII. mezdni razred. Kdor bi se pa za pravilno uvrstitev pravočasno ne zanimal, se pač ne bo smel pritoževati, če bo moral čakati na dajatve zato, ker bo moral urad šele ugotavljati dejanski zaslužek.

Posestniki kamenolomov mlinkega kamena. Neki tuzemski interesent se zanima za naše kamenolome, iz katerih se dobiva material za izdelovanje mlinkega kamena. Posestniki, ki posedujejo take kamenolome, naj blagovolijo naznaniti svoj natančen naslov Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Velika mednarodna razstava (sejem) v Solunu se vrši od 1. do 15. oktobra t. l. Vsi razstavljalci imajo popust na železnicah za prevoz blaga in potrebnega osebja. Blago, namenjeno za razstavo, ne plača uvozne carine, razen ako ostane po končani razstavi v Grčiji. Za viza se plača polovična taksa.

Izvozniki jabolk in drugega sadja. Na zbornico za trgovino, obrt in industrijo se je obrnilo več inozemskih interesentov za naslove izvoznikov domačih jabolk, zato prosi zbornica vse, ki imajo jabolka za izvoz na razpolago, da ji sporočijo svoje naslove, kakor tudi približno množino razpoložljivega blaga. (Poleg jabolk se naj navedejo tudi druge vrste sadja, ako je na razpolago v množinah, ki bi prišle v poštev za izvoz.)

Zaposlovanje inozemcev. Vsi inozemci, ki so bili zaposleni v naši kraljevini že pred dnem 14. junijem 1922. do danes nepretrgoma in na katere se odredbe § 103.

zakona o zaščiti delavcev ne nanašajo, ter do sedaj še niso vložili prošnje po členu 7. pravilnika o zaposlovanju inozemskih delavcev, se ponovno opozarjajo, da takoj vložijo prošnje za izdajanje predpisanih uradnih potrdil pri pristojnih inspekcijah dela v Ljubljani, oziroma Mariboru. (Natančnejše podatke vsebuje razglas v Uradnem listu št. 3 t. l.)

Za konzorcij «Obrtnega Vestnika» **Engelbert Franchetti.**
Urednik **Engelbert Franchetti.**

Za Delniško tiskarno, d. d. v Ljubljani, **H. Brandt.**

MALI OGLASI

vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek 5 Din. — Oglase je plačati v naprej lahko tudi v znakah. — Za odgovor je priložiti znakko.

Naročajte in razširjajte

edino strokovno glasilo
«Obrtni Vestnik»!

Uprava v Ljubljani, Dunajska
cesta 20. 18/26

Avgust Jeglič

Radeče pri Zidanem mostu
priporoča svojo trgovino z
usnjem in čevljarскими potreb.
ščinami. 1/26

Engelbert Franchetti

brivec
Ljubljana, Dunajska c. 20
priporoča svojim znancem in
prijateljem iz mesta in dežele
svojo brivnico.
Za točno in dobro postrežbo
je skrbjeno. 17/26

Lisice, kunč, vidre, zajce itd.
kupi po najvišjih dnevnih
cenah P. S e m k o, Ljubljana,
Turjaški trg št. 1.

Narodni dom, Maribor

Štajerska klet, abonenti, keglji-
šče, haložan, znižane cene. —
O set 26/26

NAJTRPEŽNEJŠO STREŠNO OPEKO

NUDIJO

ZDRUŽENE OPEKARNE, D. D.

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 13.

TELEFON 733. 20—20

Skrbno
izdelovanje

Preobleke

Najnižje
cene!

L. MIKUŠ

tvornica dežnikov

LJUBLJANA

Mestni trg št. 25.

Največji
izbor

Popravila

27—20
Najnižje
cene!

IVAN ZAKOTNIK

Telefon
št. 379

mestni tesarski mojster

Telefon
št. 379

se priporoča za naročila vsakovrstnih del kakor: izvršitev
modernih lesenih stavb, ostrešij za palače, hiše, vile, tovarne,
cerkve in zvonike, naprav za stropne, raznih tal, stopnic,
ledenic, paviljonov, verand, lesenih ograj itd. — Gradba
lesenih mostov, jezov in mlinov. Načrti in proračuni po
naročilu. Parna žaga in strojna delavnica. Sprejema se les za
obdelovanje, žaganje in rezanje furnirjev. — Zaloga furnirja.

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 46.

10-8

... NAJNIŽJE CENE! ...

trgovina IV. BONAČ

priporoča največjo zalogo pisarniških in šolskih potrebščin in potrebščin za tehnične pisarne, risalnih, skicnih, pavznih in svetlopišnih papirjev, risalnih orodij, map in registratorjev za korespondenco, prepisnih in poslovnih knjig.

Preskrbuje vse vrste tiskovin 6-4

Pisemski papir **knjigoveznica** Polnilna peresa

POZOR! Popravljam vsakovrstne — URE —

precizno, po nizki ceni in hitro, z enoletnim jamstvom. — Postregel bom z najnižjimi cenami.

LJUBLJANA D. MARINKO LJUBLJANA

izprašani urar

Florijanska ulica šte. 31. 12-10

Mestna hranilnica ljubljanska

(Gradska štedionica)

v Ljubljani

Stanje vložnega denarja preko 220 milijonov dinarjev. Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Zlasti plačuje za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje možne obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kakor kjerkoli drugod, ker jamči zanj poleg lastnega hranilničnega premoženja še **MESTO LJUBLJANA** z vsem premoženjem in davčno močjo. Ravno radi tega nalagajo pri njej tudi sodišča denar mladoletnih, župni uradi cerkveni in občinske običinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar popolnoma varen.

Hranilnica daje posojila po nizki obrestni meri na posestva in menice.

Ustanovljeno leta 1894

Urarske in zlatarske forniture in orodje

nudi

24-7

J. BEHRMANN I SIN

oddelek fornitur

ZAGREB, Duga ulica 16.

Prodaja samo urarjem in zlatarjem

LEKARNA TRNKÓCZY LJUBLJANA MESTNI TRG 4

Zaloga
vseh tu- in inozemskih
specialitet, preparatov
mineralnih voda
itd. 12-9

AVGUST AGNOLA

Zaloga stekla, porcelana, kamenine,
zrcal in šip. Kompletne opreme za gostilno, restavracije,
hotele, kavarne in bare.

Luksuzni predmeti. - Stavbno in umetno steklarstvo.

LJUBLJANA Telefon 478 12-12
Dunajska cesta 10

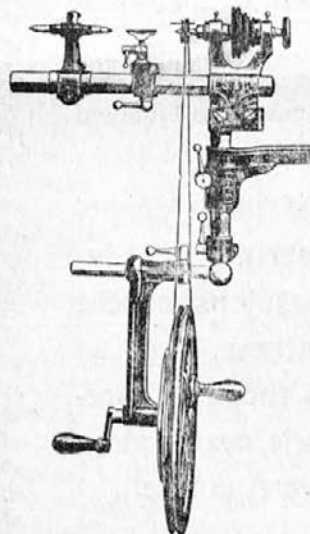
Vsled ugodne nabave sirovin smo znatno znižali
cene nogavicam in drugim pleteninam.

P. n. trgovce prosimo, da zahtevajo cenike ter se
priporočamo.

M. Franzl & sinovi

Privoz 10 **Ljubljana** Privoz 10

Poštni predal 44. 12-8

Forniture in orodja ter razne vrste ur

si morete nabaviti
najpovoljnejše pri
tvrdki

DRAGOTIN HEGER

ZAGREB

Marovska ulica šte. 10.

Zahtevajte cenik!

Kreditno društvo

Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila

na menice in kredite

24-19

v tekočem računu

vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

ORIENT

d. z o. z.

tovarna olj. barv, firnežev in lakov

Slomškova ulica št. 19

LJUBLJANA

Vodmat pri Ljubljani

Prodajalna na drobno: Miklošičeva cesta 4
nasproti frančiškanske cerkve. 24-18**J. GOREC**
LJUBLJANA

Palača Ljubljanske kreditne banke

Kolesa

Šivalni stroji

Vsi deli in popravila

Radio-aparati in deli

Žarnice

Sportni predmeti

najbolje — najceneje!

24-18

**Obrtna banka
v Ljubljani**

Centrala:

Kongresni trg št. 4

Podružnica: Ljutomer 12-12

Telefon št. 508 Telefon št. 508

Račun pri poštno-ček. zavodu v Ljubljani
št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodneje, vezane vloge po dogovoru primerno višje.

**Kreditni zavod
za trgovino in industrijo**

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50

(v lastnem poslopu). 24-18

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana.

Telefon št. 40, 457, 548, 805 in 806.

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica:

Din 50,000.000.—

Skupne rezerve: okrog

Din 10,000.000.—

Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta

Podružnice:

Brežice
Celje
Crnomelj
KranjLogatec
Maribor
Metković
Novi Sad
TrstPtuj
Sarajevo
Split
Gorica

12-9

Brzjavni naslov:

BANKA LJUBLJANA

Telefon št.: 261, 413, 502, 503
in 504**Priporoča se za vse
bančne posle**